

Ovesen: Efter den grundige Behandling, som dette Lovforslag fik her i dette Ting sidste Samling, og efter at nu en hel Del Talere have haft Ordet for at udtale sig om det Forslag, der nu foreligger fra Landstingets Haand, er der i Grunden ikke meget, der frister til at tage Ordet i denne Sag, thi man kan ikke finde mange Ting at omtale, som ikke allerede ere omtalte, og derfor skal jeg ogsaa fatte mig ganske kort. Det er jo nu fra alle Taleres Side — rigtignok mer eller mindre — blevet slaaet fast, at det foreliggende Lovforslag er aldeles ubrugeligt og umuligt til Løsning af det Spørgsmaal, som det tænker paa at løse, og dette er ogsaa fuldstændig rigtigt. Skal et saadant Forslag bringe nogen Løsning, maa det nemlig være af en saadan Art, at det kan siges i alt Fald i nogen Maade at bidrage til at hjælpe Landarbejderne til at faa et selvstændigt Hjem, men det gør dette Lovforslag ikke; thi en Landarbejder, som har en kontant Beholdning af 800 Kr., vil ikke tage en saadan Jordlod, naar han skal forrente Laanet med $3\frac{1}{2}$ pCt.; dette er aldeles afgjort. Den Hjælp, som ydes ved, at en Amtskommission træder til, og adskillig anden mindre Hjælp, som ydes, er jo noget, som er aldeles betydningsløst; det er jo kun et Slags Barnepige, de paagældende faa, og det behøves aldeles ikke. Vil Lovgivningsmagten løse dette Spørgsmaal, saa maa den være belavet paa at lade Statskassen yde nogen virkelig pæknær Støtte, thi paa den her foreliggende Maade lader Spørgsmaalet sig ikke løse. — Der er to Grundprincipper, som kom til Orde i den Landbokommission, der blev nedsat i det Øjemed at udrede en Plan til Tilvejebringelse af Jord til Landarbejdere. Disse to Grundprincipper ere for det første, at de Landarbejdere, som ikke saa sig i Stand til selv at tilvejebringe et Hjem med Jord, skulde have et Hjem saa selvstændigt som muligt. Men paa den anden Side var der ogsaa hos adskillige Tanker oppe om, at det tillige var Kommissionens Opgave samtidig med at løse dette Spørgsmaal at løse et andet Spørgsmaal, nemlig at bidrage til, at der kunde blive sikret Landbruget, særlig det større Landbrug, en fastere og maaske ogsaa billigere Arbejdskraft. Jeg tillod mig i et af Kommissionens første Møder at udtale som min Mening, at det, som særlig var Landbokommissionens Opgave, var egentlig det første, nemlig paa gunstige Vilkaar at skaffe selvstændige Hjem for Landarbejderne, og at det andet var noget, som for en væsent-

lig Del laa uden for vor Opgave. Derimod rejste der sig mange Indvendinger, og hvis jeg ikke husker fejl, saa indvendte de, som udtalte sig herimod, at det endogsaa stod i Loven om Landbokommissionens Nedsættelse, at dens Opgave tillige var at skaffe det større Landbrug bedre Arbejdskraft, idet der i Loven netop stod: „Jordlodder for Landarbejdere“, og Meningen dermed maatte jo være, at de paagældende tillige skulde være Landarbejdere. Jeg lod mig paa dette Punkt forsige, fordi jeg i dette Spørgsmaal, som i mange andre, i Kommissionen stillede mig saaledes, at jeg sagde: Gud ske Lov, at Landbokommissionen ikke har den endelige Afgørelse; der er nogen, som staar bagved, og som slaar Hovedet paa Sømmet. Derfor er det ogsaa, at der har været saa stor Strid, dels i Landbokommissionen og dels her i Tinget og tillige i det andet Ting om § 4, der bestemmer Jordloddernes Størrelse. Det er jo nemlig en væsentlig Ting, hvor store eller hvor smaa Lodderne blive; thi blive Lodderne saa smaa, at der paa dem kun kan holdes en Ko, som adskillige i Kommissionen helst vilde have, er det dermed givet, at Resultatet af Loven nærmest kun bliver at bringe Landbruget, særlig det større Landbrug, bedre og fastere Arbejdskraft; men bliver det større Lodder, saa store, at de helt eller for den største Del kunne føde en Familie, saa at Landarbejderen faar nok at bestille hjemme paa sin egen Lod, vil Følgen blive, at de større Landbrugere gaa glip af de paagældendes Arbejdskraft, saa bliver det selvstændige Hjem. Nu hørte jeg rigtignok, at den højtærede Minister, da han indledede Forhandlingen, udtalte, at han hældede i den Retning, at det dog maaske nok var Idealet at faa skabt selvstændige Hjem. Det var dog i alt Fald noget, om den ærede Minister allerede er naaet saa vidt, at han mener, at det er Idealet, saa have vi dog noget at stile imod. — Den anden Grundtanke er den, som særlig vedrører § 10, og som gaar ud paa Tilvejebringelse af de Midler, som skulle tilvejebringes for at forskaffe disse Jordlodder, og det er egentlig Hovedprincippet ved dette Spørgsmaals Løsning. Deri ligger det netop, hvorvidt der skal tilvejebringes Penge paa en saadan Maade, at det kan være til nogen væsentlig Støtte for Landarbejderne, og om der virkelig fra Statens Side kan blive bragt et Offer i den Retning. Der er blevet talt — ogsaa her — om Gaver. I Landbokommissionen var der ogsaa Tale derom, og dette Ord kommer stadig frem. Det er blevet nævnt, at det